

Yaşam

S a r g u n A . T o n t

Giysinin Böylesi...

Efsanelere göre ilk giysi bir incir yaprağıymış. Ne kadar ekolojik olursa olsun rüzgarlı bir havada yürürken ya da bisiklete binerken yaprağı her an kaybetme tehlikesi yüzünden, insanoğlu daha dayanıklı ve kullanışlı giysiler üretmiş. Bildiğiniz gibi kısa zamanda giysilerin koruyucu özellikleri yanı sıra, estetik yönleri de önem kazanmış, hatta ön plana geçmiş bile diyebiliriz. Yine bildiğiniz gibi, bugünlerde kimin ne giyeceğine Paris, Roma, İstanbul gibi kentlerde çalışan ünlü modacılar karar veriyor. İnanılır gibi değil; ama bilim dünyasındaki son gelişmelere bir göz atarsak, yakında kimin ne giyeceğine, paçaları İstanbul kenar mahallelerinde beşinci kere kazılan su hendeklerinin konturlarından kopyalanmış bir pantolon ve bir iki yıl önce mavi ama şimdi ne olduğu pek belli olmayan ölü bir renge dönüşmüş gömlek giyen bir bilimadamı karar verebilir. Çok daha kötüsü, bu giysileri o baktığınızda içinizi açan bayanlar değil, Robocop filmlerinde dublörük yapan kişilere benzeyen tipler sergileyebilir. Christian Dior, Calvin Klein, Yves St. Laurent lütfen kenara çekilin; şimdi sahnede Rich DeVaul, Steve Schwartz ve Sandy Pentland var.

DeVaul ve arkadaşları, ABD'nin özellikle mühendislik konularında en önde gelen üniversitelerinden biri olan MIT'de çalışıyorlar ve Claudia Schiffer'i belki de sinir krizine tutturacak projelerinin adı da Wearable Computing, yani Giyilebilir Bilgisayarlılık.

(<http://www.media.mit.edu/wearables>)

MIT'dekiler bu keşiflerine "MIThril" adını vermişler. (Bu kelimenin kökeni ülkemizde de oldukça popüler olmaya başlayan J.R.R. Tolkien'in Yüzüklerin Efendisi kitabından alınmış. Romanın kahramanı Frodo'nun, sihirli bir metalden imal edilmiş bir mızrağı bile durdurabilecek koruyucu zırhının adı "mithrill"dir.)

Bu yazımızda kısaca GB diye tanımlayacağımız bu tür bir bilgisayar, sayfalarındaki fotoğraflardan görülebileceği gibi, tıpkı polislerin giydiği yeleğe benzeyen, masanızdaki bilgisayarın içerdiği elektronik alet ve bağlantıları kumaşın içinde saklayan bir alet.

Tıpkı yaprak gibi, GB'leri piyasaya ilk süren şirketler, ürünlerinin geleceğini pratik uygulamalarda görüyorlar. Bunlardan bir tanesi, hani şu Dick Tracy diye dikdörtgen biçimli kafası olan bir çizgi roman kahramanının kullandığı saate çok benziyor. Belki anımsarsınız, o zamanlar cep telefonları bile yoktu; ama Dick, diğer polislerle kol saati aracılığıyla bilgi alışverişinde bulunurdu. Ama Fossil şirketinin piyasaya sürdüğü saat, Dick'inkini bir Ferrari'nin kağıt arabasını sollaması gibi solluyor. Sadece 75 gram ağırlığında olup, 145 dolara satılan ve

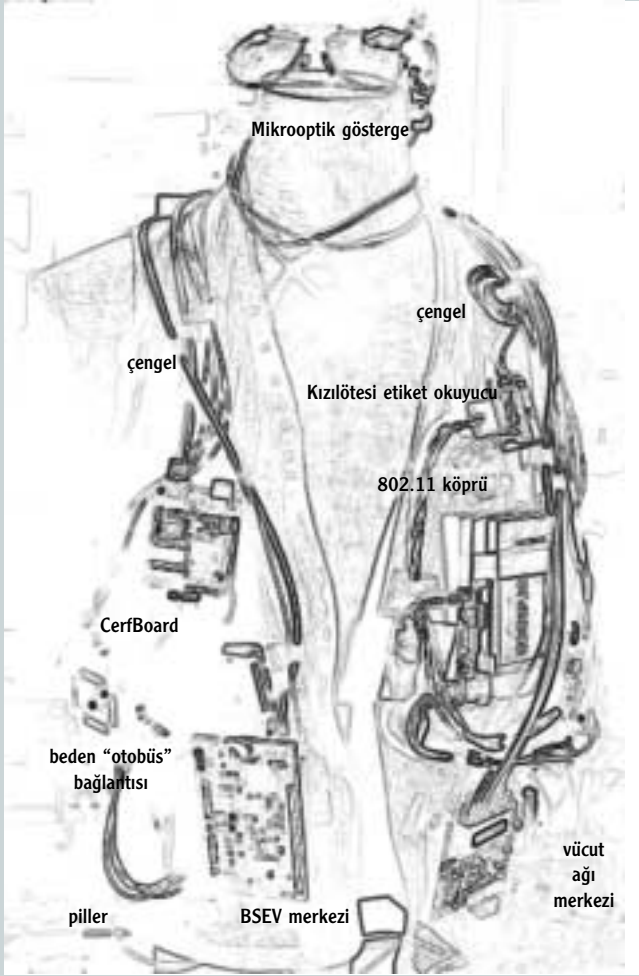

190 kilobyte belleği olan bu saat, ufak bir bilgisayar kadar kuvvetli ve kablo kullanmadan hemcinsi saatlere bağlanıp bilgi aktarabiliyor. (<http://www.fossil.com>)

Teknik açıdan saat de bir giysi, ama giysi denince akla genellikle ceket, gömlek gibi şeyler gelir. Finlandiya'da bir şirket böyle bir giysi

siyi satışa çıkarmış bile. Cyberia adı verilen bu GB, giyenin kalp atışını, beden ısınısını kontrol etmekle kalmıyor, ne zaman isterseniz size hava tahmin raporu veriyor ve çok daha önemlisi nerede olduğunuzu bir kaç metrelik hata içinde size bildiriyor. Eğer beden ısınız tehlikeli bir şekilde aşağı düşerse, alet hemen giysinin içine sıcak hava pompalıyor. Bir olay anında, örneğin bayıldığınızda, sistem hemen kendiliğinden harekete geçerek en yakın hastaneye durumu bildiriyor ve onlar da nerede olduğunuzu tam olarak bildikleri için, sizi hemen gelip alıyorlar. Fiyat 8700 dolar civarında! Peki diyebilirsiniz böyle bir fiyatı kim ödeyebilir? Geyik çobanları! Evet, yanlış okumadınız; geyik çobanları. Kutluyoruz Finlileri, çobanlarına bile böyle bakarlarsa....

Başta ABD olmak üzere birçok ülkenin, GB'leri bir savaş silahı olarak geliştirmek için yoğun çaba harcadıkları, basına sızan haberler arasında. (Fodor'un zırhını anımsatalım) Şaşırmadık. Dünya çocuklarının yarısının açlık sınırında yaşadığı bir zamanda bu aydın (!) ülkelerin paralarını

bu gibi işlerde harcamalarını normal karşılamak gerekir. İsterseniz gelin, biz GB'ler nasıl insanlığın yararı için kullanılabilir sorusuna senaryolar üretelim.

Bugün küçücük bir note-book'un 40 yıl önceki oda büyüklüğünde bilgisayarından çok daha hızlı ve kuvvetli olduğunu düşünürseniz, GB'lerin de benzer bir evrim süresi geçirdikten sonra çok daha verimli, en önemlisi, çok daha sık olmalarını beklemek sanırım fazla iyimserlik sayılmaz. Örneğin, eğer birkaç yıl içinde piyasaya bir bikini GB'si sürülürse ben hiç şaşmam; ama biz bir aile dergisi olduğumuz için bu konu üzerinde fazla durmasak iyi olur. Geleceği daha çok gömlek, fanila veya ceket şeklinde imal edilmiş GB'lerde görüyoruz biz. Müşteri listesinin başını politikacılar ve öğrencilerin çekeceği de gün gibi aşikâr. Açıklayalım:

Bir politikacının etkili olabilmesi için, her nabza göre şerbet veren nutuklar atması gerekir. Belleğinde yüzlerce nutuk barındıran bir GB gömleği, önce dinleyicileri tarayıp ne gibi bir grup olduklarını anladıktan sonra politikacının kulağına gerekli lafları fısıldayabilir. Örneğin, dinleyicilerin çoğunluğunu memurlar oluştu-

rursa, maaşları artıracaklarını, eğer öğrencilere hitap ederse sınıfta kalmayı yasaklayacağını söylebilir.

Bir ayakkabı GB'sine ne dersiniz? Ayak kokusu belirli bir seviyeye ulaştıktan sonra hemen deodorant sıkmaya başlayan bir GB sanırım oldukça faydalı olur. Ama istihbarat toplamak için giyilen bir ayakkabı, ABD'de popüler olsa da, bizim gibi misafirlğe gidildiği zaman ayakkabı çıkarıldığı toplumlarda pek işe yaramaz.

Fakat GB'lerin en yaygın kullanılacağı alanın eğitim olacağı, büyük bir olasılık. Burada sadece daha kolay kopya çekme özgürlüğünden bahsetmiyoruz; aslında bu giysiler sayesinde kopya çekmeye gerek bile kalmayabilir. Beynin hangi bölgesinde ne gibi işlemler yapıldığının belli ölçüde belirlendiğini, yani beynin haritasının çıkarıldığını okumuşsunuzdur. Bu bölgelerdeki hücrelere bağlanan bir GB şapkası, öğrenciye istediği konuyu birkaç dakika içinde öğretebilir. Artık sınıflarda "Ahmet bak, kitabını okumazsan çakarsın" yerine "Ahmet evladım, şu şapkayı giy de, sicim teorisinde son gelişmeleri öğren bakalım" gibi sözler duyabiliriz. Burcu'nun programlanmış eldivenler sayesinde hoca-

sını bile kısılandıracak bir heykel yaptığı gün pek uzak olmayabilir. Belki gelecekte anneler, alıştığımız "Evladım paltonu giy, yoksa üşütür hasta olursun" demek yerine "Sana söylüyorum, giy şunu; yoksa aptal olursun" diyeceklerdir.

Ah, herşey böyle yolunda gitse ne güzel bir dünya olur değil mi? Ama takdir edeceğimiz gibi bu ilerlemeden muhakkak rahatsız olanlar da çıkacaktır. Örneğin, bilgisayarlık bir iş olur da virüsler devreye girmez mi? Örneğin yukarıda bahsettiğimiz politikacının gömleğine virüs girince "Sevgili arkadaşlar, siz benim ne kadar dürüst bir insan olduğumu bilirsiniz, söz veriyorum maaşlar artacak" diye başlayan nutku "Aptallar, siz benim nasıl üç kağıtçı bir insan olduğumu bilirsiniz, size simit bile çok" diye başlayabilir, Ahmet, sicim teorisini öğrenmek yerine yanlışlıkla ip atlamayı, Burcu, heykel yerine pasta yapmayı öğrenebilir.

Bütün bu sorunlara rağmen GB'lerin geleceğini çok parlak görüyoruz. Bu konuda size daha fazla bilgi aktarmak isterim; ama bizim yeleğin pili bitmek üzere olduğu için kısa kesmem gerekiyor. Gelecek ay buluşmak ümidiyle.